

ÅRSPLAN 26/27

Udland FUS barnehage

Udland

INNHOOLD

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte
Egenledelseshjulet og Progresjonsplan for Rammeplanen

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.
Evalueringsarbeid i barnehagen 2024-2025
og Pianta - Grenser er omsorg og gir trygghet

9. Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen:

- Samarbeide godt med foreldrene gjennom å gi dem gode og trygge levering- og hentesituasjoner
- Har fokus på trygt og godt barnehagemiljø for hvert enkelt barn
- Gi barna muligheten til å oppleve kjekke aktiviteter
- Bruke Barnet først/Class i vårt planleggingsarbeid, slik at vi har en struktur og en organisering som fremmer barnas utvikling
- Bruke Tuning in to Kids (TIK) i vår måte og møte barnas følelser på.
- Veiledning av de ansatte for å sette retning, sikre utvikling og forbedringer.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

- Hverdagen er preget av lek og kjekke aktiviteter
- Humor og glede gjenspeiler kommunikasjonen i barnehagen
- Engasjerte og aktive voksne i samspill med barn
- Trygge voksne som trøster

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til “resten av livet”, og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene:

- Barna skal oppleve å bli tatt på alvor og ha medvirkning i det sosiale spillet
- Barna skal oppleve trygget og mestring i hverdagen sin
- Barna skal oppleve å bli møtt på følelsene sine
- Barna skal oppleve kjekke aktiviteter og opplevelser
- Barna skal møte engasjerte og tilstedeværende voksne

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Udland FUS barnehage eies og drives av Tryggebarnehager AS. Barnehagen åpnet 15. september 2005 i naturskjønne omgivelser i nærheten av skogsområdet på Bleikemyr. Barnehagen har ca. 75 plasser for barn i alderen 0-6 år. Barna er delt på 5 grupper.

Gruppene er fordelt slik:

Vepsene:	5-åringer	hanne.karlsen@bhg.no
Edderkoppene:	3-4-åringer	ingvild.svendsbo@bhg.no
Marihønene:	2- 3 åringer	ingunn.knutsen@bhg.no, anine.birkeland@bhg.no
Lykkeliten:	0-2 åringer	eva-lene.forland@bhg.no
Småtroll:	0-2 åringer	karine.johnsen@bhg.no, oda.gaupas@bhg.no

Åpningstidene våre er fra kl. 06.45 – 17.00 hele året, foruten at barnehagen er stengt to siste ukene i juli, julaften og nyttårsaften. I Påsken og romjulen er åpningstiden 7.00-16.00 og onsdag før skjærtorsdag stenger vi klokka 12.00. Vi har 5 planleggingsdager i året, barnehagen er da stengt.

Adresse: Stallveien 17, 5517 Haugesund
Telefonnummer: 52 73 10 60
Epost: dl.udland@bhg.no

**BARNET
FØRST!**

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

I Udland FUS barnehage møter du trygge ansatte som alltid setter barna først. Våre ansatte skal hjelpe barna til å ta gode valg på vegne av seg selv og andre. Dagene i vår barnehage skal være preget av lek og læring på barns premisser og med deres medvirkning. Vi skal bade i glede, latter og hverdagsmagi. Ingen barn er like og vi ser alle uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter. Våre ansatte skal bidra til at alle barn utvikler et godt selvbilde, blir trygge, utforskende og utvikler vennekompetanse.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8)

Våre metoder for å fremme demokrati:

- Gi erfaringer med å ta valg, prosjekter og gruppearbeid
- Samhandling med mål om fellesskapets beste
- Lytte
- Vente på tur

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- Ansatte som rollemodeller
- Samtale og refleksjon
- Varierte verktøy som f. eks bøker og prosjektarbeid
- Bruke her- og nå situasjoner som lærende møter

Likestilling og likeverd

*«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjons-
evne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur,
sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for
diskriminering og fremme nestekjærlighet.»*

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- Barna oppmuntres og motiveres til å delta i fellesskap
- Barna gis mulighet til å bli sett og hørt
- Personalet reflekterer over egen praksis

Bærekraftig utvikling

*«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en
forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra
til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for
fremtiden.»*

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.)

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

- Samtale, refleksjon og god praksis for å fremme gode verdier og holdninger
- Kildesortering
- Prosjektarbeid
- Bevissthet om matlaging og matsvinn
- Ta vare på dyr og liv i naturen

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

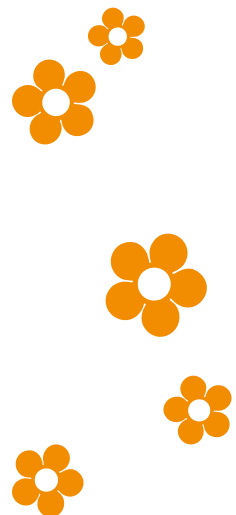
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

- Utetid, turer og aktiviteter i ulike miljøer
- Matglede gjennom variert kosthold basert på gode, rene råvarer
- Gode lekemiljøer
- Ulike prosjekter
- Ha det gøy i hverdagen – le og humor
- Gi barna mestringsopplevelser
- Støtte og gi foreldrene veiledning om kva som utvikler Robuste barn
- Visjon om å skape modige og reflekterte helter som ser vedien av å fremme felleskapets beste

Se hjemmesiden vår for handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø: <https://fus.no/udland>

SAMMEN GIR VI
BARNDOMMEN VERDI:
VENNSKAP, LEK, GLEDE OG
HVERDAGSMAGI

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: De ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i spill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

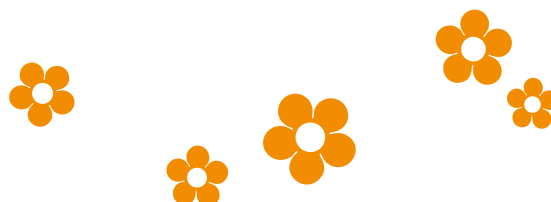
Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar - sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

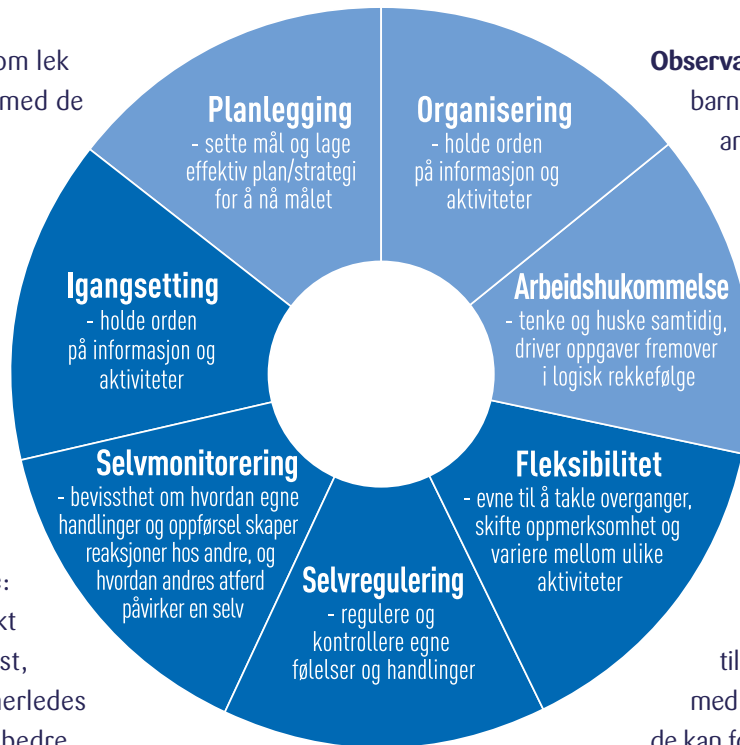
Egenledelseshjulet

Når barna lærer gjennom lek jobber de kontinuerlig med de 7 prosessene i egenledelseshjulet.

1. Planlegging: F.eks vi skal leke mamma, pappa og baby.
2. Organisering: Hvem skal være hvem, hva skal vi bruke av leker, hvor vil vi leke.
3. Arbeidshukommelse: Huske hva de har lekt sist, hva gjorde vi sist, hva kan vi gjøre annerledes for at leken skal bli bedre.
4. Igangsetting: Sette i gang en ny lek, eller fortsetter fra forrige gang: i dag vil vi leke at vi bor på slottet som vi selv har bygget av puter.
5. Fleksibilitet: Fleksibilitet i leken; der kommer flere som gjerne vil bli med på leken og vi gir de nye roller, eller et barn har lyst å være mamma etter at det har vært baby en stund og så byttes rollene.
6. Selvregulering: Å regulere seg selv; barnet viser i leken at det ikke liker å være baby lenger og viser det ved å si fra på en måte som passer til situasjonen.
7. Selvmonitorering: Barna erfarer hva, hvordan og hvorfor leken utvikler seg og lærer her gjennom lek hvordan det er passende å reagere i ulike situasjoner.
8. Barna jobber med disse prosessene ubevisst i leken, og utviklingen skjer med voksenstøtte og veiledning når barna for eksempel har utfordringer med å komme seg videre i leken deres.

VOKSENROLLEN I EGENLEDELSE

Når barn leker deltar de ansatte på mange ulike måter, de har ulike roller som blir brukt når vi skal hjelpe, støtte og videreutvikle rolleleken som barna holder på med.

Observatør: De ansatte observerer barna når de leker. Dette gir den ansatte et innblikk i hvordan barnegruppen fungerer og hvordan gruppen og det enkelte barn kan støttes til å videreutvikle leken og seg selv.

Inspirator: Gruppene disponerer ulike rom, rommene har ulike tema og det er ulike leker på hvert rom. Dette er med på å gi inspirasjon til hvordan barna kan leke med de ulike lekene og hvordan de kan fortsette den samme leken med nye leker og på nye rom.

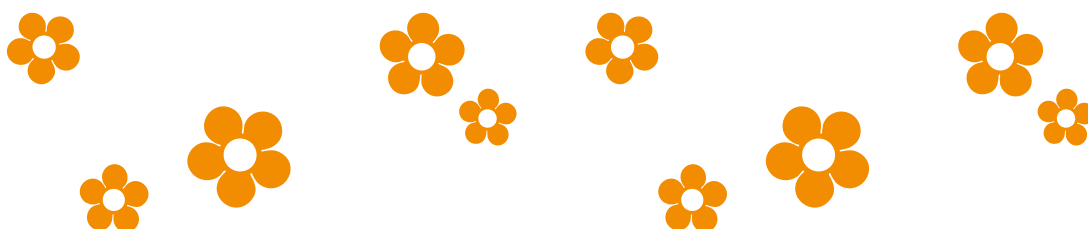
Deltaker: Parallelt: Den ansatte leker ved siden av barna, de leker den samme leken med de samme lekene. Når barna ser hva den ansatte holder på med kan det inspirere barna til å gå videre med leken sin, fordi den voksen gjør noe som er litt annerledes og nytt for barna.

Kamerat: De ansatte leker med barna i barnas lek og på barnas premisser. De ansatte kommer med forslag til hva som kan gjøres i leken, men lar det være barna som velger hva som skal skje og hvordan leken skal utvikle seg.

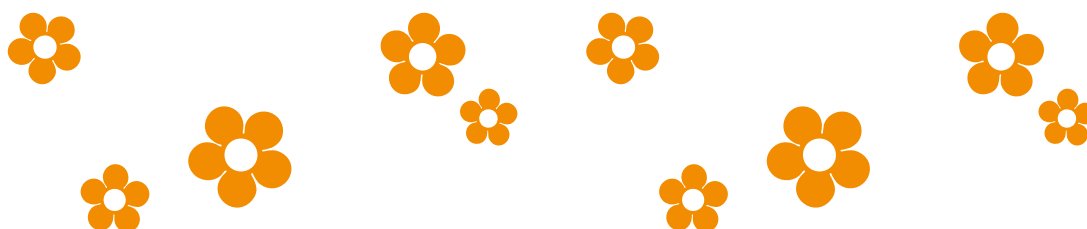
Veileder: De ansatte tar en rolle i leken og veileder barna til hvordan leken skal utvikle seg. Dette skjer ut fra at de ansatte har noe de gjerne vil at barna skal bli bedre på og som veileder for barna har den ansatte mulighet for å styre leken slik at barna får det utbytte av leken som er ønsket.

Virkelighetens talsmann: De ansatte bruker observatørrollen aktivt og kommer med ideer og forslag for at barna skal kunne utvikle tema i leken og leken selv. Dette skjer ofte med henvisning til hvordan ting er i virkeligheten.

OMSORG	LEK	DANNING
Rammeplanen sier: • Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, utvikling, empati og nestekjærlighet • Utvikle tillit til seg selv og andre. • Oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for • Legge til rette for omsorgsfulle relasjoner, som gir grunnlag for trivsel, glede og mestring • Verdsatte barnas egne omsorgshandlinger Personalet skal: • Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkl. behov for ro og hvile • Legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre • Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel • Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn • Være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet • Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til seg selv for å kunne ta imot omsorg • Bidra til at barna utvikler tillit til seg selv og andre	Rammeplanen sier: • Sentral plass og lekens egenverdi skal anerkjennes • Gi gode vilkår for lek • Arena for barns utvikling og læring • Arena for sosial og språklig samhandling • Inspirere og gi rom for ulike typer lek ute og inne • Alle barn skal oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek Personalet skal: • Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere ulike typer lek • Skape felles erfaringer som grunnlag for lek • Skape utvikling av leketemaer • Fremme inkluderende miljø der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek • Observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser • Veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillmønstre • Være bevist på å vurdere egenrolle og deltakelse i barns lek • Ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken	Rammeplanen sier: • Støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig • Legge grunnlag for mer selvstendig og ansvarlig demokratiske fellesskap • Fremme samhold og samtidig som individuelle handlinger skal verdsettes • Barna skal forstå felles og normer som er viktig for fellesskapet • Fremme barnas tilhørighet, samfunn, natur og kultur • Barna skal få delta i beslutningsprosesser og felles innhold. • Støtte barna i å uttrykke og skape mening i de ulike delene av. • Utvikle kritisk tenkning, vurderingsevne, evne til motstand og handling Personalet skal: • tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte identitetsutvikling og selvforståelse • støtte barnas aktiviteter og deltakelse i fellesskapet • synliggjøre og verdsatte behov, meninger og perspektiver i fellesskapet • legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger • utfordre barnas tenkning og dem inn i utforskende opplevelser • synliggjøre og fremme ulike og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning

	LÆRING	VENNSKAP OG FELLESSKAP
olde seg rig odig, rlig deltakelse i ap solidaritet uelle uttrykk og ettes es verdier ktige for ighet til ltur og utvikling av ke synspunkter n verden de er ng, etisk e til å yte gskompetanse ngsfulle barnas positive t, engasjement skapet ette ulike perspektiver i kjenne og spektiver og ning og invitere e samtaler eve mangfold lag for ng og læring.	Rammeplanen sier: - Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. - Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. - Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. - Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. - Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. - Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring Personalet skal: - sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring - legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling - være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter - støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner - utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold - støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem - sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser	Rammeplanen sier: - Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. - I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. - Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. - Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Personalet skal: - støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner - samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap - støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger - støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner - forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

OMSORG	LEK	DANNING
Hva gjør vi på Storavdeling: • Gi tilbakemelding og ros når barn viser omsorg. • Gjøre barna bevisst og setter ord på at deres handlinger betyr noe for fellesskapet. • Ha god tilvenningsperiode med barn fra småbarn og nye barn i gruppa. • Godt foreldresamarbeid. • Se, lytte, bruke tid, gi oppmerksomhet til barna for at barna skal oppleve trygghet og trivsel. Bidrar også til at barna utvikler tillit til seg selv. • Tuning in to kids. • Emosjonsveiledning. "vi ser at du er lei deg"..... • Vi kan la barna få hvile hvis vi ser at de trenger det og er trøtte. • Fysisk kontakt, holde rundt barnet, ha det på fanget. • Ta godt imot de på morgenen. Være obs på de som trenger ekstra omsorg. Samtidig må vi "herde" barna som vi vet takler overgangen bra.	Hva gjør vi på Storavdeling: • Deler inn i små lekegrupper. • Vi setter av mye tid til fri lek både inne og ute. • Snakker med og veileder barn som er i konflikt med hverandre. I noen tilfeller ser vi det er mest hensiktsmessig å dele opp i andre lekegrupper. • Bruker tid til å observere barna i lek. • Jobbe med lekemiljø. • Voksne som kan være delaktige i leken slik at barn får lyst å være med. • Skape felles erfaringer ved for eksempel at vi har et felles eventyr eller tema. • Bruker mye regel- og sangleker i uteleken og på tur • Veileder og hjelper barn som har vansker med å komme inn i lek. • Vi har fokus på at barna skal få vennekompetanse	Hva gjør vi på Storavdeling: • Vi gir felles opplevelser og igjen skaper reflekser i barnegruppene • Griper fatt i det som er interessant for, slik at barna opplever at deres handlinger betyr noe for fellesskapet • Samlinger der vi bruker ulike formidlingsmåter/aktiviteter for å snakke om likheter og forskjeller • Vi bruker alle hverandre til å snakke med barna om spørsmål og tanker. Eksempelvis snakker vi om hvordan vi kan være med på å løse problemer • Vi har høy kompetanse i emosjonsveiledning og dette i hverdagen.
Hva gjør vi på Småbarn: • Vi er gode forbilder for barna ved at vi trøster andre og motiverer og anerkjenner gode handlinger • Vi har fokus på en god og trygg tilvenning. • Fokus på Tuning into Kids (TIK); vi benevner følelser og setter ord på opplevelser for barna • Vi ser hvert enkelt barn og dets behov • Fokus på Trygghetssirkelen; være en trygg base/ladestasjon for barnet, støtte barnet i både utforskningen og ladingen (inn og ut av sirkelen) • Fokus på relasjonsbygging mellom barn og voksne på barnas premisser, i deres tempo • Legger til rette for ro og hvile	Hva gjør vi på Småbarn: • Fokus på å utvikle gode lekemiljøet • Progresjon og utvikling i lekemateriale • Dele opp gruppa etter alder for å skjerme leken til de eldste • Være lydhøre for barnas interesser. • Ved anledning; legge klar leker til neste dag • Aktive voksne, vi involverer oss, veileder og inkluderer barna; vi er til stede på gulvet sammen med barna	Hva gjør vi på Småbarn: • Lekegrupper • Sitter på barnets nivå • Støtter opp om barnas nysgjerrighet med spørsmål og opplevelser • Gir barna meningsfulle opplevelser. • Vi leser barnas uttrykk og kroppsspråk for å forstå barnet være med på å løse problemer egen hverdag. • Åpne spørsmål • Fokus på Tuning in to Kids; vi benevner følelser og opplevelser for barna

	LÆRING	VENNSKAP OG FELLESSKAP
g: elser som sjoner i n barna viser t barna stemme er viktig ruker ulike materiell for å r og ulikheter. dagssituasjoner arna om etiske r de har. er vi mye om re en god venn anse på g og bruker	Hva gjør vi på Storavdeling: • Spiller mange ulike spill • God tilgang til bøker og vi leser mye bøker sammen med barna (polylino) • Synger mye, hører mye musikk og bruker i noe grad instrumenter • Legger til rette for nye opplevelsesrike lekemiljø. • Turer utenfor barnehagen • Vanntilvenning, erfaringer i vann og garderobe – • om tilbudet fortsetter • Bruker hverdagssituasjoner som måltid, påkledning, toalett besøk, overganger som læringsarenaer. • Gode samtaler der både barn og voksne kan dele sine erfaringer. • Ulike fin og grovmotoriske aktiviteter, blyantgrep, klipping, perling, magneter, hinderløype, klatring, gå i skog og mark. • Gir mestringsopplevelser som bygger barnas selvfølelse og selvtillit.	Hva gjør vi på Storavdeling: • Jobber med trygt og godt barnehagemiljø: • Prosjektet: Robuste barn “Grenser er omsorg og gir trygghet” • Fokus på humor og glede i hverdagen. • Felles opplevelser som skaper god gruppe tilhørighet. Eksempel fuglekasse prosjektet • Gjennomfører “vennebussen” • halvårlig • Gode relasjoner mellom voksne og barn og barn og barn • Arbeidet som legges ned i omsorg, lek, danning og læring bygges videre på når vi jobber med vennskap og felleskap i barnegruppene
ivå rnets felles undring. fylte felles rykk og prøve å la å påvirke sin to Kids (TIK); vi og setter ord på rna	Hva gjør vi på Småbarn: • Vi passer på å ha tilgjengelig forskjellige leker (f. eks kjøkkenleker) som legger grunnlag for benevnning og samtale. • Fokus på åpne spørsmål • Progresjon i lekemateriell • Sosial kompetanse: turtaking, prososiale handlinger; handlinger som ikke gagnar deg selv.	Hva gjør vi på Småbarn: • Gi erfaringer med å leke og forholde seg til andre barn • Gi positive opplevelser som gjør at barna ønsker å bidra til felleskapets beste • Gi barna mulighet til å utvikle samspill kompetanse sammen med jevnaldrende barn • Fokus på Tuning into Kids (TIK); vi benevner følelser og setter ord på opplevelser for barna • Fokus på at barna skal bli kjent med egne grenser, samtidig høre på og ta hensyn til andres grenser

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

I Udland FUS barnehage skal alle barn:

- Få kompetanse til å ta selvstendige valg, gjennom å bli veiledet og støttet i det sosiale samspillet og gis muligheter for valg i barnehagehverdagen. Valgene må være aldersadekvate, slik at barna i ulik alder for påvirke hverdagen sin.
- Få mulighet til å påvirke valg gjennom å være med på å evaluere aktiviteter som gjennomføres på avdelingen

For å fremme medvirkning skal personalet sørge for:

- For å fremme medvirkning skal personalet sørge for:
- Å være lydhøre, oppmerksomme og fange opp barnas interesser, modning, mestring og kompetanse.
- At barna blir trygge nok til å uttrykke egne meninger både til ansatte og til andre barn.
- Å følge opp alle barns ulike uttrykk og behov,
- dette gjennom å møte barna i følelsene deres.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

- Tilbud om foreldresamtaler to ganger pr år
- Foreldremøter 1-2 ganger pr år
- Daglig kontakt ved levering/henting
- Månedsbrev/nyhetsbrev fra avdelingene og daglig leder på MyKid
- Møter ved behov
- Samarbeidsutvalg
- Fellesprosjekt til inntekt for Barnekreftforeningen
- Prosjekt som hever felles kompetanse på
- Grensesetting og Robuste barn

Samarbeid med andre instanser:

- FUS driftsorganisasjon/ Tryggebarnehager (eier)
- Barnehagerådgiver i Haugesund kommune
- Helsestasjon
- Skole (overgang barnehage-skole)
- Barnevern
- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- BUP; barne- og ungdomspsykiatri
- Høgskulen Vestlandet
- Foreldre
- Foreldreråd og SU

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god og trygg tilvenning:

- Besøksdag på kveldstid for nye barn på Småbarns avdelingene
- Foreldremøte på kveldstid med informasjon til foreldre på Storbarnsavdelingene
- Besøksdag og oppstartsamtale før oppstart, som regel før sommerferien eller jul
- Tildeling av kontaktperson i oppstarten som følger barnet i tilvenningsperioden
- Foreldreaktiv tilvenning, som betyr at foreldrene er med og deltar i barnehagens rutiner de første dagene i oppstarten

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

- 3-åringene besøker Storbarnsavdelingene jevnlig våren før oppstart på Marihønene
- Det blir gjennomført foreldremøte for barna som skal starte på Marihønene i juni
- Rutinen er et overføringsmøte på våren mellom pedagogene fra Småbarnsavdelingene og Marihønene

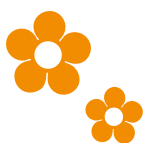
Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

- Daglig leder deltar på samarbeidsmøte mellom skole administrasjon og barnehage våren før overgang
- Pedagogen som skal ha Vepsene deltar på lærende møte som Haugesund kommune arrangerer for lærere som skal ha 1. klasse og pedagoger som skal ha førskolegrupper juni før nytt barnehageår.
- Vepsene besøker uteområdet våren før skolestart
- Overføringsmøte mellom pedagog og skole administrasjon om felles info om barnegruppen
- Overgangsmøter med aktuelle parter vedrørende barn med særskilt tilrettelegging
- Foresatte signerer på et tillatelsesskjema for overføring av relevant informasjon fra barnehage til skole

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: “en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.” Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Lærende møter med formål om å skape et profesjonelt læringsfelleskap.
- Vi jobber med en felles og tydelig visjon
- Vi jobber i profesjonelle reflekterende team
- Tilbakemeldingskultur
- Veiledning av alle ansatte som både gir individuell og kollektiv læring
- Refleksjon over egen praksis
- Oppdatering av fag og nyere forskning
- Vi har et kollektivt ansvar som er preget av tillit og inkludering
- Medarbeidersamtaler med nærmeste leder

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Barns medvirkning
- Foreldremedvirkning
- Lærende møter
- Barnehagens handlings -og tiltaksplaner
- Observasjon
- Systematisk planarbeid

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

- Refleksjon og evaluering av alle handlingsplaner
- Samtaler med barn og foresatte
- Observasjoner som fører til refleksjon og ny vurdering

- Handlingsplaner ifh til barnehagevurdering av ekstern class-observatør
- «Ekspertundersøkelse» (skolestarterne)
- Tilbakemeldinger fra SU
- Handlingsplaner ifh til Udir brukerundersøkelse
- Handlingsplaner ifh til FUS medarbeiderundersøkelse

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

- Pedagogisk dokumentasjon
- Refleksjon
- Sosiale medier
- Mykid
- Evaluering
- Pedagogisk rapport
- Class tilbakemeldingsrapport
- Formelle og uformelle samtaler med barn og foreldre

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Smågrupper
- IUP (individuell utviklingsplan)
- Tiltaksplaner
- Tidlig innsats
- Søke råd hos TBT (tverrfaglig barnehageteam), PPT, helsestasjon, barnevern og andre i vår sektor
- Varslingsrutiner iht handlingsplan for «Trygt og godt barnehagemiljø»

Foreldresamarbeid: Møteplasser i Udland FUS barnehage

- **Su møteplan:**

- 2 rep. foreldre og 2 rep. barnehagen
- 3 møter: september, februar og april
- Dugnad april/mai
- Sommerfest juni
- Godkjenner årsplan i juni

- **Foreldremøter**

- Før oppstart:
 - foreldremøte/ besøksdag
 - oppstartsamtale
- Overgang liten til stor avdeling i juni
- Prosjektet «Det er de voksne som bestemmer»
 - Høst på avdelingsnivå
 - Vår på avdelingsnivå

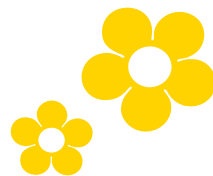
- **Foreldresamtaler**

- Våren
- Høsten

- **Felles arrangement**

- Kunstmarknad; Barnekreftforeningen (sept./okt.)
- Lucia feiring (desember)
- Dugnad (april/mai)
- Sommerfest (juni)

Evaluering av vurderingsarbeid i barnehagen: CLASS; Håndtering av atferd/ reguleringsstøtte

Det er de voksne som bestemmer; grenser er omsorg og skaper trygghet

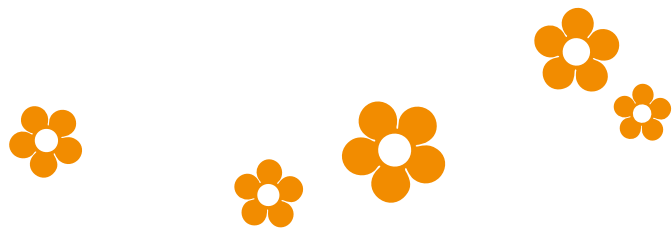
- Litteratur: Vi har brukt litteraturen som vi planla. CLASS manualer, Egenledelse i lek og læring og Tuning in to kids. Vi har i tillegg brukt Bøkene til Line marie Warholm om Robuste barn og Robuste foreldre.
- Øke bevissthet på toleransevinduet og selvmonitorering i egenledelseshjulet
- Lage kvalitetskjennetegn på god kvalitet i regulering av atferd og den frie leken
- Planleggingsdag i mars med Ive Tanberg: Hvordan lage hverdager som skaper robuste barn/ foreldre må tåle at barn opplever frykt og ubehag. Ble gjennomført på planleggingsdagen 8. mars 2026
- Refleksjonsoppgaver – IGP metoden
- Foreldremøte med fokus på å trygge foreldrene i foreldrerollen
 - Ble gjennomført 2 foreldremøter på hver avdeling med temaet i løpet av barnehageåret
 - Det var godt oppmøte på disse foreldremøtene
 - Foreldrene gav god respons på innholdet
 - De ønsket meir tid til refleksjon, noe vi da gjennomførte på foreldremøtene i april
 - Er bra med en forms før de går for å få tilbakemeldinger om møtene
 - God ide med Mummiekopp utlodning – med sammendrag om tema for møte

Prosjekt: Grenser er omsorg og gir trygghet

HOVEDMÅL: ØKE KOMPETANSEN TIL FORELDRE OG PERSONALET OM HVORDAN UTVIKLE

Delmål 2026-2027	1. Øke kompetansen/ kunnskap på reguleringsstøtte og grensesetting 2. Øke kompetansen på grunnmuren for å utvikle Robuste barn	
Kjernekomponenter	Håndtering av atferd/ reguleringsstøtte/ grensesetting	Selvmonitorering Egenledelseshjulet
Beskrive hvordan Tydeliggjøre og konkretisere	• Reguleringsstøtte (Toddler) – Proaktive voksne – Støtte til positiv atferd – Regulere atferd • Håndtering av atferd (PreK) – Klare atferds forventninger – Proaktive voksne – Effektiv omdirigering av uønsket atferd – Grad av uønsket atferd • Gode opplevelser sammen – Humor og glede – Gode relasjoner – Kjekke aktiviteter – Bankingtime – Felles opplevelser – Dele opp i smågrupper	Definisjon: Bevissthet om hvordan egne handlinger og oppførsel skaper reaksjoner hos andre, og hvordan andres atferd påvirker en selv • Ha fokus på i leken - veiledning • Tema i samlingsstund • Jobbe med case Egenledelses bok: • Egenledelseshjulet • Selvregulering • arbeidshukommelse Toleransevinduet • Videoer på youtube • Livet og sånn • RBUP
Gjennomføring		
Foreldrenes stemme/ Tilbakemelding:		
Evaluering:		

ROBUSTE BARN

Foreldreveiledning	Robuste barn
Foreldremøter, foreldresamtaler og Nyhetsbrev • Tuning in to kids – Hvorfor er sosial kompetanse viktig – Sosial kompetanse utvikling til barn – Emosjonsveiledning • Autoritativ voksne – Grensesetting – Proaktive voksne – Støtte til positiv atferd Tema på foreldremøter: – Grensesetting – Robusthet – Utenforskap – Den første relasjonen – Hvordan barn tenker – Føle på ubehag – Grunnmuren – høsten og våren på Småbarn	• Trygt og godt barnehagemiljø – Mobbing og utenforskap • Bygge en god grunnmur • Å sette grenser på en god måte • Barn som kan ta imot en beskjed • Barn som tåler ubehag • Foreldre som tåler at barn opplever ubehag • Barn som kan regulere følelsene sine Litteratur: Line Marie Warholm 8. september på Maritim hotell: Foreldre foredrag: Ive Tanberg: Foreldre må tåle at barna opplever frykt og ubehag

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

**BARNET
FØRST!**

